

Sonnit tarvitsevat riittävästi tilaa

Leena Tuomisto ja Arto Huuskonen, MTT

Sopivan väljissä oloissa sonnit kasvavat hyvin, pysyvät terveinä ja pystyvät toteuttamaan lajityypillistä käyttäytymistään. Ahtaudesta sen sijaan seuraa monenlaisia ongelmia.

Sonnien kasvatuksessa karsinan ahtaus lisää aggressioita, heikentää kasvua ja rehunkäyttöä ja aiheuttaa terveysongelmia. Eläinsuojelulainsäädännön asettamat tilavaatimukset ja -suositukset ovat käytännössä vähimmäisvaatimuksia, ja sonnit hyötyvät niitakin väljemmistä tiloista. Etenkin kasvatuksen loppuvaiheessa sonneilla tulisi olla käytössään vähimmäissuosituksia suurempi karsina, sillä sonnien teuraspainot ovat jatkuvasti nousseet.

Tilatasolla sonnien elintilaa pystytään lisäämään sijoittamalla olemassa oleviin karsinoihin vähemmän eläimiä kuin alun perin on suunniteltu. Kasvatuksen loppuvaiheessa karsinan tilanahtautta voidaan helpottaa myymällä suurimpia eläimiä ennen muita. Karsinoissa ei voi olla liikaa tilaa, mikä kannattaa huomioida jo tuotantorakennuksen suunnitteluvaiheessa.

Väljyys estää sairauksia ja yhteenottoja

Eläinten hyvinvointi vaikuttaa keskeisesti tuotannon kannattavuuteen, koska hyvinvoinnin heikkeneminen ilmenee usein kasvun hidastumisena ja sairastapauksien lisääntymisenä. Yleisesti eläinten voidaan katsoa voivan hyvin, kun ne ovat terveitä ja pystyvät toteuttamaan sekä fyysisiä että psyykkisiä tarpeitaan. Vaatimus entistä eettisemmästä tuotantotavasta ja tuotannon kannattavuuden varmistaminen edellyttävät eläinten tarpeiden huomioimista. Nykyisessä naudanlihantuotannossa yksikkökoot ovat usein suuria ja eläintä kohden varattu pinta-ala vähäinen. Tällä pyritään taloudellisuuteen ja työn rationalisointiin. Karsinatilaan kannattaa kuitenkin kiinnittää huomiota, sillä sonnit selkeästi hyötyvät väljemmistä oloista.

Sosiaalisuudesta huolimatta naudat haluavat pitää tietyn etäisyyden lajitovereihinsa. Tämän niin sanotun yksilötilan tai yksilöetäisyyden suuruus riippuu eläimen asemasta lauman hierarkiassa ja yksittäisten eläinten välisistä sosiaalisista suhteista. Laitumella nautojen on helppo säilyttää yksilötilansa ja tarpeen vaatiessa väistää dominoivaa

Paula Martiskainen

Sonnien karsinoissa ei voi olla liikaa tilaa eläinten hyvinvoinnin kannalta. Se on hyvä ottaa huomioon jo navettaa suunniteltaessa.

lajikumppaniaan. Karsinaoloissa yksilötilan säilyttäminen on huomattavasti vaikeampaa. Ahtaissa oloissa yksilötilan loukkaukset ja väistämismvaikeudet lisäävät eläinten välisiä aggressioita. Kun eläintiheys on korkea, tuttujen karsinakaverien voidaan olettaa vähentävän eläinten välisiä jännitteitä ja stressiä.

Ahtaudesta stressiä ja häntävaurioita

Sonnien rehunkulutus, rehuhyötysuhde ja kasvu heikkenevät eläintiheyden kasvaessa. Tuotannon heikkenemisen on esitetty johtuvan ahtauden aiheuttamasta sosiaalisesta stressistä. Stressi muuttaa hormonien eritystä, mikä puolestaan vähentää eläinten ruokahalua. Eläintiheydellä ei ole havaittu vaikutusta ruhon tai lihan laatuun.

Ahtaus lisää myös sonnien terveysongelmia. Ahtaassa karsinassa jalkeilla olevat eläimet astuvat makaavien eläinten hännille herkemmin kuin tilavassa. Tallautunut häntä voi vaurioitua, tulehtua vakavasti ja vaatia lopulta eläinlääkärin hoitoa. Häntävauriot ovat ongelma lähinnä rakolattiapohjaisissa karsinoissa, kiinteä tai kuivitettu lattia näyttäisi suojaavaan häntää ruhjoutumiselta. Eläintiheyden kasvaessa sonnit likaantuvat sekä rakolattiakarsinoissa että olkikuivitetuissa oloissa, sillä eläinten on vaikea löytää kuivaa ja puhdasta makuupaikkaa.

Sonnien on mahdollista makailemaan

Ahtaassa karsinassa vasikat leikkivät vähemmän kuin tilavassa. Leikkikäyttäytymistä pidetään hyvinvoinnin merkinä, sillä sitä esiintyy vain kun vasikan perustarpeet on tyydytetty. Ahtaudessa vaarantuu myös sonnien mahdollisuus rauhalliseen lepoon. Makaamisen synkronisuus

vähenee, ja makaavien eläinten häirintä lisääntyy. Eläimen halu asettua makuulle voi ilmetä epänormaalina, toiseen eläimeen ja karsinan rakenteisiin kohdistuvana nojailuna. Hyvin ahtaissa oloissa eläinten makuulla viettämä aika vähenee, mikä on jo merkki eläinsuojelulainsäädännön vastaisesta tilanteesta, jossa karsinan kaikki eläimet eivät mahdu makaamaan samaan aikaan. Lisäksi karsinan ahtaus vaikeuttaa makuulle asettumista ja nousemista, kun eläimet joutuvat suorittamaan liikkeitä epänormaaleilla, vähemmän tilaa vievillä tavoilla.

Lisätietoja: leena.tuomisto@mtt.fi
puh. (017) 264 4800